

Български културен институт

Текст: Асен Милчев, снимки: архив БКИ

ТЪРЖЕСТВЕН ПРАЗНИЧЕН КОНЦЕРТ НА СТРУНЕН КВАРТЕТ „СОФИЯ“

Върхът на поредицата изяви на БКИ в Прага по случай 24 май бе тържественият концерт на струнен квартет „София“ в състав – проф. Ангел Станков (цигулка), Николай Гагов (цигулка), Валентин Геров (виола) и Джефри Дийн (виолончело), който се състоя на 20 май във великолепната с акустиката си зала в Музея на чешката музика (някогашна катедрала) в столицата на Чехия. В програмата бяха включени класически произведения от Йозеф Хайдн и Михаил Пеков, както и подборка от салонна музика от майстори на тангото (Пиацола, Кардел и др.) След съпроводените с аплодисменти изпълнения на музикантите в края на концерта имаше малък коктейл. На тържеството присъстваха послани-

ци, сред които и нашият посланик в Република Чехия Здравко Попов, дипломати, журналисти, общественици, много чешки приятели на България, наши сънародници, дългогодишно пребиваващи тук.

БЪЛГАРСКА КУЛТУРА В МОРАВИЯ

Под това мото в навечерието на 24 май – Деня на българската култура и славянската писменост – се про-

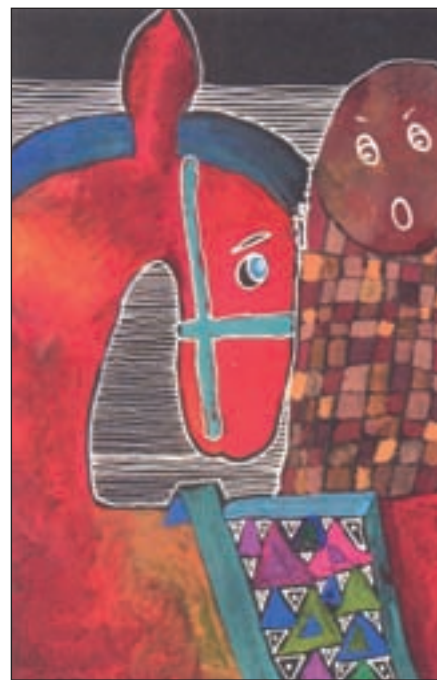

ведоха дни на българската култура в град Бърно. На 19 май в зала „Панорама“ на старото кметство, най-представителната в исторически аспект сграда в града от първата половина на 13-ти век, бе открита подготвената от БКИ в Прага фотоизложба „България – история и съвременност“. На представените цветни фотоси са показани природни забележителности, архитектурни паметници, археологически находки, духовни и църковни средища от многовековната ни родина. А заедно с това и моменти от ежедневието на нашите съвременници. Всички присъстващи на откриването видяха хубав символ в това, че българи и чехи честват заедно празника на българската култура и славянската писменост. И именно по земите, където някога във Велика Моравия са разнасяли словото и писмото си светите братя Кирил и Методий, чиито ученици са намерили убежище при княз Борис I и цар Симеон Велики в България, станала люлка на славянската цивилизация. От представената изложба посетителите могат да си съставят, макар и бегла представа за нашата страна, в която и до днес се тачат кирило-методиевските традиции, свързващи славянството. Изявите на българската култура в Моравия се провеждат от българ-

ското културно-просветно сдружение в Бърно и с подкрепата на управата на Южноморавската област в Чехия.

ОТНОВО „ЗЛАТНА РОЗА“ НА ЛИДИЦЕ ЗА БЪЛГАРСКО ДЕТЕ

България получи отново голямо признание в областта на изобразителното изкуство при най-малките. В навечерието на Международния

ден на децата – 1 юни в галерията-мемориал на станалото световно-известно с кървавите злодеяния на хитлеристите по време на Втората световна война чешко село Лидице, тържествено бяха връчени наградите от 36-тата международна изложба за детски рисунки „Лидице – 2008“. Измежду изпратените 6778 детски творби от 48 държави, включително и от Чехия, от които 1011 са селектирани за конкурса (от тях 492 от

чужбина), бе наградена с медал „Златната роза на Лидице“ 8-годишната възпитаничка на школата по изкуства „Гея“ към общинския център за работа с деца в Ловеч Деница Вълева. Почетна грамота получи нейната връстничка и съгражданка Теодора Генчева от същата школа, а така също и 10-годишната Веселина Янакиева от Детското арт-студио към Дома на енергетика в Козлодуй, 9-годишната Вейора Зехири от школата по керамика в Плевен както и представителите на детската школа по рисуване към културен клуб „Развитие“ в Севлиево Персиана Пенкова (на 9 год.), Лъчезар Манолов (на 10 год.) и 5-годишната Симона Захариева от ОДЗ „Щастливо детство“ в същия град. Особено признание за нашата малка медалистка бе честта нейната отличена творба да краси официалния каталог на изложбата и поканата за нея. По всеобщото мнение на организаторите и тази година българските участници в конкурса са се отличавали

със своите работи, така както е било през всичките години на това голяма международно събитие.

На церемонията по награждаването присъстваха зам. министрите на културата на Чешката република Франтишек Микеш и на образованието, младежта и спорта Душан Лужни, генералният секретар на чешката комисия за ЮНЕСКО Павел Шкода, посланици, представители на международни институции, между които и директорът на БКИ в Прага Боян Панчев.

БЪЛГАРИЯ В МОИТЕ МЕЧТИ

Година наред върху тази тема се провежда международен конкурс за детски рисунки сред българските общности извън пределите на родината, който се организира от Агенцията за българите в чужбина. На 27 май в галерията на БКИ в Прага бе открита изложба от наградени през различен период от време в този конкурс творби. Събитието стана по повод 60-тата годишнина на българското училище „Д-р Петър Берон“ в Прага и затова основната част от показаните рисунки са на възпитаници на това училище, отличавани в международната надпревара. Интересна част от изложбата са и творби на преподавателката по изобразително изкуство в училището Луиза Станева, под чието ръководство младите дарования от българското училище са се изявявали в чешката столица. По всеобщо мнение тя е един истински откривател на таланти. Пъстротата на колорита, жизнеутвърждаващият оптимизъм, нескритата любов към далечната родина, заложили в детските рисунки, зарадваха многобройните гости – ученици, учители, родители, ценители на искреността в творчеството на младите.

„ЛИЦЕ В ЛИЦЕ“ СЪС СКУЛПТУРИТЕ НА НИНА ИВАНОВА И ЛЪЧЕЗАР ДОЧЕВ

Изложба с интригуващото заглавие „Лице в лице“ се откри на 3 юни в галерията на БКИ в Прага. Нейни автори са нашите художници Нина Иванова (скулптури от керамика, метал и дърво) и Лъчезар Дочев (стъклопластика), които от няколко години работят в екип. Това заглавие символизира творческото и личностно предизвикателство при съвместната им работа. Досега двамата са участвали заедно в международната изложба-конкурс за екстериорна скулптура в Кавазакки (Япония), в Хану (Германия) – за изкуство сред съвременния мебелиен дизайн и в една частна галерия в Австрия. Представената в Прага колекция, с известни промени в нея, е показвана също в Русе, в галерия „Средец“ на Министерство на културата в София и в дом „Витгенщайн“ във Виена.

Сами за себе си двамата автори имат богати творчески биографии. Нина Иванова е завършила скулптура във Великотърновския университет. Има участие в редица общи и самостоятелни изложби както в България, така и в чужбина. Освен със скулптури от метал, дърво, керамика, камък и други материали, използвани самостоятелно и в комбинация, тя се изявява и с рисунки, каквито показва и в Прага. Стилът ѝ се отличава с изящност и деликатност.

Лъчезар Дочев е възпитаник на Латвийската художествена академия в Рига и е специализирал в майсторски ателиета за витраж, стъклопластика и дизайн на стъклото. Като степендиант, а по-късно и като асистент и преподавател в различни стъкларски школи, е пребивавал в САЩ и Великобритания. Участник е в многобройни симпозиуми, съпътствани с изложби на произведения от стъкло в редица страни в Европа – без да се броят изявите му в България. През септември, заедно с още трима свои колеги, ще представя нашата страна на Европейското биенале на стъклото в Дания.

Изложбата „Лице в лице“ бе посрещната с голям интерес от пражката културна общественост.

Предизвикателството да представяш България

Текст: Мария Захариева, снимки: БКИ

Българският културен институт вече 60 години е притегателен център за българската общност в Чехия. Съществен е неговият принос за представяне на българската култура пред чешката общественост. За миналите и бъдещи изяви на БКИ, за трудните периоди в неговата история и за предстоящите инициативи разговарях с Боян Панчев – директор на Българския културен институт в Прага.

БКИ в Прага е един от най-старите ни културни институти в чужбина. Тази година се навършват 60 години от създаването му. Каква е историята на БКИ в Прага и какво е постигнато за изминалия период?

Да, наистина институтът ни присъства в културния живот на Чехословакия и Чехия от 1948 година. Минал е през различни периоди на подем и застой. За голямо мое съжаление поради различни причини по-голямата част от архива ни е изчезнал. Едно от неосъщесвените ми желания като директор е да убедя някой историк да възстанови документално, доколкото това е възможно, богатата история на БКИ-Прага. Често хората свързват определени етапи от биографията на института със съответния директор. При един директор се е развивала мащабна дейност, при друг – не. Аз се убедих, че БКИ-Прага е институция, дотолкова здраво стъпила на чешката културна сцена, че сякаш има свой собствен, независещ от исторически промени и отделни личности живот. Моите първи спомени за БКИ-Прага датират от края на седемдесетте години. Тогава и особено през следващото десетилетие Българският културно-информационен център, както се наричаше тогава, освен че се беше превърнал в истинско сре-

дище на българската култура, издаваше изключително добре списвано месечно издание „Bulharsko“, имаше магазин с атрактивни за пражани премети на българското изкуство, грамофонни плочи. Сега концепцията на работата на всички институти, подобни на нашия, е различна. Доста по голямо предизвикателство е днес, когато хората избират свободно на един изключително наситен „пазар“ на култура, да пробиеш и да представяш българското.

През 90-те години институтът се намираще на една от централните пражки улици? Коя е причината БКИ да изгуби тази сграда?

От документите, с които съм запознат, излиза, че причината е нежелането на тогавашния наемодател да продължава договора с БКИ. Не мога да преценя от разстоянието на времето дали тогава колегите и българските институции са направили достатъчно, за да запазят помещението.

Ти беше директор на Института в един от най-трудните периоди за съществуването му, когато той се помещаваше в три малки стачки в Българското училище. Как успя да съхраниш БКИ и да намериш атрактивните помещения на „Климентска“ 6?

След дълги преговори с различни общински и държавни чешки институции намерихме изключително изгоден чисто пазарен вариант за дългосрочен наем. Трябваше да се реагира бързо. Министърът на културата проф. Стефан Данаилов реагира много експедитивно на моето предложение и реши въпроса. Мисля, че не само аз трябва да съм му благодарен за това.

Доколко твоят живот е свързан с Чехия и чешката култура?

Половината, а може би вече и по-голямата част от съзнателния си живот съм прекарал в Прага. Баща ми е български писател, вторият съпруг на майка ми беше чешки писател. Израстнал съм двуезично и двукултурно, ако може така да се каже. Това помага на работата, но понякога се замислям дали не пречи на обективността ми. Може би не съм достатъчно патриот. Твърде критично се отнасям към български произведения, филми, творци, които не считам, че представят добре България.

С какви зали и помещения разполага Институтът сега и какви основни акции предстоят до края на годината? Има ли БКИ библиотека и с колко тома литература разполага? Разполага ли с аудио и видео записи?

Мисля, че повечето читатели на вашето списание са били гости на института. Разполагаме с по-голяма зала, която наричаме галерия и с по-малка под нея. Има какво да се желае по отношение на ефективното им използване. Още не сме решили въпроса къде да направим книжна, видео и аудио библиотека и как да работи тя. Не искам да издавам предварително плановете ни за културни акции до края на годината, защото винаги може да настъпят промени. Ще спомена от по-мощните само конференцията за ролята на чешката интелигенция при създаването на българската държавност, дни на българското кино и голям концерт на български оперни изпълнители. От актуалните проекти по линия на EUNIC (Европейската организация на национални културни институти) най-интересен е съвместният

проект по случай европейският Ден на езиците, който ще осъществим наесен може би в търговски център Паладиум.

Колко културни институти има в чужбина и каква е спецификата на института ни в Прага? Към кого е насочена дейността му – към широката чешка общественост или към българската общност тук?

Засега има десет български културни институти в Европа. Москва, Прага, Виена, Берлин, Скопие, Варшава, Париж, Рим, Будапеща и Братислава. Предстои да се откриват нови. Доколкото съм информиран най-скоро ще откриваме институт в Испания. Всяка държава има своята специфика. Ролята на отделните екипи на институтите е да изградят програмите на дейността, съобразявайки се с местните вкусове и тенденции. Първостепенна задача на БКИ-Прага

е да представя на чешката общественост достиженията на българската духовна сфера. Работата с българската диаспора е не по-малко важна и не по-малко трудна.

Отделя ли нашата държава достатъчно средства за съхраняването и разпространението на българската култура в чужбина?

Парите за културата никога не са достатъчни. Мисля, че администрацията в България все по-ясно осъзнава, че културният обмен ще играе все по-голяма роля в обединена Европа. Останалите сектори могат да бъдат регулирани с общи нормативни рамки. Културата е по-специфична сфера. Тя е основно средство за опознаване на народите. Взаимното проникване на културните влияния е изключително важно условие за развитието на интеграционните процеси на нашия континент.